

UVOD

Hartija od vrednosti je uvek pismena isprava kojom se njen izdavalac obavezuje prema njenom zakonskom imaoocu da će ispuniti obavezu upisanu u njoj. Samim tim, ukoliko nema pisane isprave ne može da bude ni govora o postojanju hartije od vrednosti. Pored toga, kod većine ovih hartija zahteva se da budu sastavljene u strogoj, zakonom određenoj formi pa samim tim one moraju da sadrže tačno određene elemente.

Hartije od vrednosti moraju uvek u sebi da imaju i neko građansko (imovinsko ili lično) pravo, a mogu da glase: na ime, po naredbi, ili na donosioca. Pored toga, neophodno je i postojanje mogućnosti efektivnog ostvarivanja tog prava putem hartije od vrednosti.

Hartijama od vrednosti ne smatraju se novčanice, poštanske, taksene i druge marke, kao ni isprave koje su sačinjene kao dokaz nekog potraživanja. Takođe, hartijama od vrednosti ne smatraju se ni obični legitimacioni papiri kojima se obavlja legitimisanje radi ostvarivanja nekog prava.

Hartije od vrednosti odlikuje činjenica što je pravo sadržano u ispravi tesno povezano sa postojanjem hartije od vrednosti. To istovremeno ukazuje da pravo iz hartije od vrednosti ne može da se koristi bez njenog prezentiranja, naime, u slučaju gubitka, krađe, uništenja ili bilo kog načina otuđenja hartija od vrednosti, kada dotadašnji imalac hartija od vrednosti nju ne poseduje, on ne može da ostvari ni pravo koja su u ispravi, odnosno hartiji od vrednosti bila sadržana, izuzimajući slučajeve kada je zakonskim propisima dopuštena mogućnost amortizacije.

1. VRSTE HARTIJA OD VREDNOSTI

Hartije od vrednosti se mogu klasifikovati prema prirodi prava sadržanog u hartiji, prema načinu određivanja imaooca prava, prema načinu kako su prava nastala, prema osnovnom poslu i slično. Prema prirodi prava sadržanog u hartiji, hartije od vrednosti delimo na stvarnopravne i obligacionopravne, kao i na one sa pravom učešća.

U red stvarnopravnih hartija od vrednosti spadaju sve one hartije koje u sebi sadrže neko stvarno pravo (pravo svojine ili pravo zaloge), s tim što se pravo može odnositi kako na pokretne stvari (skladišnica) tako i na nepokretne (hipotekarno pismo).

Obligacione hartije od vrednosti su one koje u sebi sadrže neko obligaciono pravo (menica) da bi poverilac ostvario svoje pravo on je dužan da hartiju podnese dužniku.

Hartije sa pravom učešća daju imaoocu pravo da učestvuje u upravljanju nekim pravnim licem kao i da učestvuje u dobiti tog pravnog lica (akcije kod akcionarskih društava).

Prema načinu određivanja imalaca prava, hartije od vrednosti dele se na: hartije na ime, hartije po narudžbi, hartije na donosioca, alternativne i mešovite hartije.

U našoj zemlji status hartija od vrednosti imaju sledeće isprave:

- menice,
- ček,
- skladišnica,
- tovarni list,
- teretnica,
- obveznica,
- akcija,
- blagajnički zapis,
- državni zapis,
- certifikat.

2. STVARNOPRAVNE HARTIJE OD VREDNOSTI

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com